Tizenkettődik évfolyam. 138. szám. Kolozsvár, szombat, junius 20. 1891.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK“ ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre . 16 frt. || Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. || Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy |□| czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilletéket minden hirdetés után **30** kr.

Nyilttéri czikkek:
garmond sora után **20** kr. fizetendő.

A „Kolozsvár“ csillag-ja.

A kormánypárt kolozsvári félhivatalas lapjának egy idő ota feljött a — csillagja.

Csillag-jegy alatt irogatja sürü egymásutánban valaki a szabadelvü vezérczikkeket laptársunk hasábjain.

Ez a csillagjegyü vezérczikkező néha beáll vándormadárnak, s kegyetlénül felborzolja a tollait. Nyilván azért teszi, hogy a csillagnak, mint égi testnek földi — és pedig tollas — lénynyé való átalakulását szemlélhetővé tegye.

Ez a felborzolt tollu csillag a „Kolozsvár“-nak pénteki napról dátált hasábjain éktelen lármát csap a függetlenségi pártnak a közigazgatási javaslat ügyében elfoglalt álláspontja miatt.

Egyebek közt igy berzenkedik:

„A függetlenségi pártnak szomoru szerep jutott.“

„A szóáradat, mely padjairól megindult olyan, mint a Medardus napi eső, mely kárt okoz a gazdaembernek.“

„A szélsőbal politikai akciója egyedül a fizikai nyers erőkre (?) van alapitva.“

„A szélsőbal követ dobott a tó tiszta (?) vizébe.“

„Appellált a néphez, s annak megnyilatkozása — fiaskóval (?) végződött.

„A nép kiábrándul a szélsőbal által felidézett feudalis (?) álomból, s igyekszik kimenekülni abból az útvesztőből, (?) melybe a párt a nemzetet a municzipális megye czégére (?) alatt a szabadelvüpárt gyengitése (?) czéljából beédesgette.“

Ilyes és ehhez hasonlatos mondatokból van megépitve csillag-nak legujabb keletü vezérczikke.

Szedjük csak rendbe őket.

Tehát pártunknak szomoru szerep jutott. Ezt abból magyarázza ki, hogy a vármegyék nagy (?) része a reform mellett nyilatkozott, ergó a nemzet nem ért egyet a függetlenségi párttal, s igy pártunknak ama törekvése, hogy a vármegyei önkormányzat ne alakittassék át hatalmi despotizmussá — nem vezetett sikerre.

Ha ez igy is volna, — az nem pártunk szereplésére nézve képezne szomoru eredményt, hanem a nemzetre, a melynek egy része még ma sem látja, vagy látni nem akarja, hogy a kormány nem azért reformálja a közigazgatási rendet, hogy az igazgatás jobb és tökéletesebb legyen, hanem azzal a nyilt czélzattal, hogy a hatalom még olyan társadalmi, vagy államigazgatási szervezetekben is mindenhatóvá válljék, a melyekben eddig a hatalmi tulkapások épen az alkotmányban gyökerező közszabadság az önrendelkezési jogokhoz való szivós ragaszkodáson törtek meg.

A függetlenségi párt egész törekvése arra irányult, hogy a nemzet előtt leleplezze midama veszedmeket, melyek a kormányhatalom mértéktelen kiterjesztéséből a közszabadsági jogokra hárulhatnak.

Hogy menyiben sikerült e törekvés — azt ma annál kevésbé lehet eldönteni, mert a nemzetnek még alkalma sem volt nyilatkozni e politikai törekvés helyessége felől, a minthogy arra sem volt még alkalom, hogy a nemzet az ily irányu törekvést elutasitsa magától.

Ha tehát ez akcióban valaki szomoru szerepet játszott, az legfennebb a csillag-jegyü czikkiró által felmagasztalt kormány és pártja lehet, a melynek mindeddig nem sikerült a nemzet többségét arról meggyőzni, hogy a közigazgatásnak az a rendszere az egyedül üdvözitő, a melylyé ők akarják átalakitani az önkormányzati alapra fektetett megyei közigazgatási rendet.

Ha olyan nagyra van a kormány és pártja ennek a közigazgatási rendszernek az üdvös voltával ám ő, mint többség álljon elő s mutasson reá e politika gyakorlati sikeire, s ne tegyen szemrehányást egy kisebbségnek, a miatt, mert ennek a politikája még nem — diadalmaskodott az övék felett.

Várja meg „csillag“ ur a küzdelem végét, s akkor állapitsa meg, hogy a küzdőfelek közül, melyik játszott — szomoru szerepet, az e, a ki félrevezette a nemzetet, belelovalta a jogfeladás dicstelen szerepébe, vagy pedig az, a mely védelmébe vette a nemzet ezredéves jogait és alkotmányban gyökerező közszabadságának biztositékait, s veszedelmet látott abban, ha a nemzeti akarat ellenében a hatalom ragadja magához az elhatározás jogát.

Csillag ur Medardus napi esőhöz hasonlitja azt a „szóáradatot“ mely a szélsőbal padjairól megindult.

Kedélyes ember ez a csillag!

Nem veszi észre, hogy az eddig lefolyt vitában majdnem annyi szóáradat indult ki a kormánypárti padokból, mint az ellenzékiekből, ha tehát a közigazgatási vita Medardus napi esőzéshez hasonlitható, az ebből eredő veszedelmekkel szemben a felelősség ép ugy terheli a kormánypárti, mint az ellenzéki padokban ülőket.

Mi tehát a Medardus napi esőzés miatt kárt szenvedett embertársainkat nyugodt lélekkel utasithatjuk Csillag urhoz a végből, hogy a kártéritésben egyetemlegesen marasztalja el a kormánypárt padjaiban helyet foglaló elvtársait is.

Ez volna az igazság.

„A szélbal követ dobott a tó tiszta vizébe“ — folytatja.

Ezzel azt akarja mondani, hogy a tó tiszta vize fel van kavarva.

Ugy kell lenni, hogy a tó tiszta vizének azt a közigazgatási rendszert tekinti, a melyet a kormány akar meghonositani Magyarországon. Ha igy gondolja, akkor a nemzet hálás lehet a függetlenségi párt iránt, hogy ez bele dobta a követ a tó tiszta (?) vizébe, mert ha ugy hagyja, könnyen megtörténhetik, hogy ennek a tónak a vize kicsap a medréből és elárasztja Magyarországot a hatalmi mindenhatóság özönvizével ugy annyira, hogy a hatalomból ki sem látszanék az ország s szóhoz sem jutna a — nemzeti akarat.

Ha a tó vizének felzavarása következtében a kormány és illetve a központi hatalom kiterjesztése elé gát emeltetik, s valami még megmarad a nemzeti jogok és a közszabadság számára is, az egyenesen annak az akciónak tulajdonitható, melyet a függetlenségi párt inditott meg, s melynek egyik eredménye, hogy többek közt a „tó vize is felzavartatott“ és pedig a — nemzeti jogok előnyére.

Egy másik tételében folytatólag azzal biztatja a világot a czikkiró, hogy a „nemzet kiábrándul a szélsőbal által felidézett feudalis (?) álomból s menekülni igyekszik abból az útvesztőből (?), melybe a párt a nemzetet a municzipális megye czégére (?) alatt a szabadelvüpárt gyengitése (?) czéljából beédesgette.“

Lám: mire nem képesek a szabadelvü politikai ábrándozók!

El akarják hitetni a világgal, hogy a függetlenségi párt akciójának nincs más czélja, mint gyengiteni a szabadelvü pártot.

No ez megjárja gyermekmesének; s ha ily czikket Hoffmannir — még jó neven is vehetnők; de komolynak látszó politikai irásban egyéb tartalmat keresünk — mint gyermekmesét.

Ám lehet, hogy ez akczió egyik eredménye csakugyan az lesz, hogy meggyengül a megtörhetlennek képzelt szabadelvü párt, s akkor ama remények is eltünnek — melyek a javaslat törvénnyé válása iránt ápoltatnak. És ebben is meglesz a nyeresége a nemzetnek és az a tanusága a kormánypártnak, hogy a numerikus többség még nem az az erő, a mely hatalmasabb lehet a nemzeti akaratnál.

Mindezeket nem azért tartottuk szükségesnek elmondani, mintha félnünk kellene attól, hogy „Kolozsvár“ czikke nyugtalanságot idézhetne fel a közvéleményben, — mert ama czikket e sorok iróján kivül alig olvasta valaki — hanem azért, hogy szemlélhetővé tegyük a — felborzolt tollal irt gyermekmesék tárgyi ürességeit — a felnőttebbek előtt.

Politikai hirek.

Szilágyi Dezső Bécsben. Mint Budapestről tudósitanak, Szilágyi Dezső igazságügyminiszter csütörtökön este Bécsbe utazott. Az igazságügyminiszter bécsi tartózkodása alatt több — tárczáját érdeklő ügyről tesz előterjesztést a királynak. Ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy a kuriának a képviselőválasztási ügyekben való biráskodásról szóló törvényjavaslat az igazságügyminiszteriumban elkészült. Most a terjedelmes indokoláson dolgoznak, s az igazságügyminiszter a törvényjavaslatot pár nap alatt benyujtja a képviselőháznak.

Az erdélyi birtokrendezés reformja tárgyában az igazságügyi miniszter törvényjavaslatot és eljárási utasitási tervezetet dolgoztatott ki. A munkálatokat a pénzügyminiszteriumban, az igazságügyi, pénzügyi és földmivelésügyi miniszterek kiküldötteiből álló értekezlet legközelebb tárgyalás alá fogja venni.

Magyar-román vasuti egyezmény. Mint Bukarestből irják: a román-magyar vasuti csatlakozásra vonatkozó törvényjavaslat szerint, melyet a szenátus egyhangulag elfogadott, ugy az egyik, mint a másik állam saját országában viszonyainak megfelelő irányban épitheti az illető vonalakat. Pályaházat mindkét állam fog a határon épiteni saját területén, közös pályaházakat pedig csak ott, a hol külön pályaházak épitése vagy nagyon költséges volna, vagy igen nehéz akadályokba ütköznek.

Országgyülés.

(Saját tudósitónktól.)

Budapest, junius 19.

Talán nincs is mit csodálkozni rajta, hogy a közigazgatás államositása fölött folyó vita, ámbár talentumos emberek szólalnak föl benne: nem dob a fölszinre nap-nap után uj szempontokat. A törvényjavaslat lényege pro et contra bőven meg van világositva, a vallatás rendjén kétségtelenül kiderült, hogy a a közigazgatás államositása s az önkormányzat rendezése a vármegyékben olyan kérdés, mit a kormány, számitva a szabadelvüpárt mindent helyeslő magatartására, hajánál fogva rántott elő. Ezért nincs mit titkolni, hogy a vita ezután, leszámitva némely kivételeket, taktikai szószaporitás lett. Ez a manöver egyébaránt, bár toporzékol is miatta a szabadelvü párt s a tisztelt kormány, nem példátlan a parlamentarismus történetében, nem parlament ellenes védelmi eszköz, még ha ugy tiltakoznak is ellene. E parlamentaris modor ellen inveniálták ki a cloture-t, a mi korántsem annyira parlamentaris eszköz, mint a vita nyujtása bizonyos czélok érdekében, mert az csak tagadhatatlan, hogy a ház minden verifikált tagjának joga van a szólásra a legjelentéktelenebb kérdésben is.

A mai ülés valami uj kritikai szempontot nem vetett föl; de hallottunk két egészen individuális jellegü beszédet, a Győrfy Gyuláét s az Uray Imréét, a mi nem mindennapi tünet a mi parlamentünkben. A mi parlamentünknek többek közt megvan az a jellemző vonása, hogy vannak vezérek s vannak vakon utánuk ballagó nyájak. Egyéni önállósággal semmiképen nem vádolható általánosságban a mi törvényhozásunk. A gondolkozásban, a véleményben kényelmesek voltunk mindenha s talán soha sem kényelmesebbek mint épen most. Csak meg kell figyelni, minő ideges zaj kavarodik föl az ország tanácskozó termében, mihelyt markánsabb egyéni vélekedés emeli föl a hangját. A mai napon ez az ideges zsibongás a Győrfy Gyula s az Uray Imre beszéde alatt állandó volt.

Győrfy a javaslatban rejlő társadalmi veszélyeket fejtegette. A kik a javaslatot minden áron törvénnyé akarják emelni, jobban semmi fölött sem botránkozunk meg, mintha a javaslat szenvtelen, objectiv analyzisét kénytelenek meghallgatni. A szabadelvü pártnak most az volna inyére, ha az ellenzék botrányokat scenirozva a házon belül és kivül. Mert effélére nincs remény, mert a vitában egyáltalán nem dominál a vér ingere, mert a tanácskozás folyamata nem fog alkalmat adni az erőszakos beavatkozásra: olyanformán érzi magát, mint az a vörösség, a mely kiéheztetésre van predestinálva.

Ilyen körülmények között a törvényjavaslat sorsa bizonytalan. A kormánynak érdekében áll áthajtani, az országnak érdeke parancsolja a megbuktatását. Hogy mi fog történni, nem mondhatja meg senki. Annyi bizonyos, hogy nem mindennapi események bizonyos, hogy nem mindennapi események előtt állunk. Bárhogy forduljon a koczka, Magyarország uj aera küszöbén áll. És most egyedül tőle függ, hogy megtartsa jogait, vagy kiszolgáltassa magát a gyámkodásnak. E kérdes eldöntését mindenesetben magára a nemzetre kell bizni.

(—)

Közigazgatás reformja — részletekben.

Az országgyülési szabadelvü párt csütörtökön délután 6 órakor Vargics Imre elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen megkezdte a közigazgatás államositásáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását.

Előbb azonban fölvétetett az osztrák-magyar államvasut magyarországi vonalainak megváltásáról szóló törvényjavaslat, melyet az értekezlet közfelkiáltással elfogadott, valamint szintén vita nélkül elfogadta Neményi Ambrus előadó tüzetes indokolására a nagyszeben-verestoronyi vasutvonal kiépitéséről szóló törvényjavaslatot.

Erre megkezdték a közigazgatási reformról szóló törvényjavaslat részleteinek tárgyalását.

Rónay János a czimre vonatkozólag tett jelentésében észrevételt.

Tisza Kálmán kijelenti, hogy a törvény létrejövetelét oly szükségesnek tartja, hogy azért megtenni mindent kész. Kész erre már azért is, nehogy a párt kebelében ellentétes nézetek fejlődjenek ki. Feltétlenül alárendeli ‚magát — ugymond — a pártvezérnek s kéri a pártot, hogy cselekedjenek hasonlóképen. A mi a főispáni székhely kérdését illeti, kivánatosnak tartaná annak kimondását, hogy ott, hol az a szolgálat hátránya nélkül lehetséges, a miniszter felmenthesse a főispánt attól, hogy a székhelyén lakni köteles.

Vojnics István kijelenti, hogy nem osztja Tisza Kálmán nézetét a főispán tartózkodási helyére nézve, mert a főispán állás nem méltóság, hanem hivatal. Ezért szükséges, hogy a főispán állandóan a központban tartózkodjék. Mert különben illuzióriussá válnék az egész intézmény.

Hasonló értelemben nyilatkozott Perczel Dezső, az előadó, a ki példákkal illusztrálta, hogy a főispán távolléte mennyire megneheziti az ügyek menetét és igy a szöveg fentartását kéri.

Andrássy Gyula gróf Tisza Kálmán véleménye mellett van. Azért van mellette, hogy igy lehetővé tétessék más elemeknek is a közigazgatás vezetésében résztvenni, mert — szerinte — a megyei központok nem olyanok, hogy ott a főispán, méltóságának megfelelően élhessen.

Erre Szapáry Gyula gróf miniszterelnök állott föl s megköszönte Risza Kálmánnak támogatását. — A székhelyre nézve azonban kijelentette, hogy ragaszkodik a szakaszhoz, mert a jó közigazgatás érdeke megköveteli, hogy a főispán a központban tartózkodjék.

Ezután Tisza István szólalt föl és a lapok ellen kelt ki, a melyek az ő — Tisza István — beszédét ferdén közlik, de ő ezzel — ugymond — nem törődik, mert barátai ismerik nézeteit. Pártfegyelemből elfogadja a szakaszt. Szükségesnek tartja, hogy a párt tagjai leküzdjék aggályaikat, és kijelenti, hogy a javaslatot ugy a hogy van elfogadja. Kérdést intéz azután, hogy a főispáni szabadságolásra nézve történik-e valamelyes rendelkezés.

Szapáry Gyula gróf miniszterelnök kijelenti, hogy ezt rendelet fogja szabályozni. Egyébiránt a szabadságolások föltételei általánosan ismeretesek.

Az egyes szakaszok tárgyalásának során felszólaltak még: Beöthy László, Varasdy Károly, Kajuch József és Ziskay Antal, kik lényegtelen észrevételeket tettek, melyekre a miniszterelnök és az államtitkár megnyugtatólag válaszoltak.

Végül az első fejezetet változatlanul elfogadták.

A tárgyalás folytatása a közelebbi értekezletre halasztván ezzel a tanácskozás véget ért.

Lits Gyula beszéde.

(Tartotta a képviselőház junius 18 diki ülésén.)

(Vége.)

De Fenyvessy Ferencz t. képviselő ur az intelligens fiatalság, a jeunnes d' orei nevében kivánt e kérdéshez szólani: Méltóztassék nekem is megengedni t. ház, hogy erről a jeunesse d' orei-ról én is elmondhassam a magam véleményét. (Halljuk! Halljuk!)

Nem az az oka annak t. ház, hogy a jounesse d' orée nem megy a vármegyékbe, hogy annak kapui előttük zárva maradnak. Tisztelet a kivételeknek, egészen más oka van ennek. A jounesse d' oreé-nak egyrésze tanulmányait itt a fővárosban végezve, megszokja a kényelmes, előkelő életet; megszokik még egyet, a mit György Endre t. képviselőtársam mondott e napokban: a servilizmust; megszokja azt, hogy inkább görnyed a miniszteri előszobákban, futkos a hatalmas és befolyásos férfiak protekciója után, hogy ezek segélyével sokkal kényelmesebb állami bureukban találja meg foglalkozásának helyét és módját, a hol meglehet talán egy kis munka mellett délelőtt a körmét tisztogatja, el lehet a lapokat is olvasnia, délután a Stefánia uton jól szabott kabátokban feszithet, este pedig az Orfeumok és caffé chautanok éjjeli pillangóiban gyönyörködhetik. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ez sokkal kényelmesebb dolog, mint télen-nyáron, hidegben-melegben, sokszor feneketlen uton egyik község házából a másikba bujkálni és annak az egyszerü parasztembernek sokszor értelmetlen panaszait hallgatni. (Élénk helyeslés! Ugy van! a szélső-balon.)

Egyébiránt t. ház, a mult évben szerencsém volt egy alkalommal Szilágyi Dezső t. miniszter urnak ez iránti véleményét meghallgatnom. Igaz, hogy csak magánuton és magánhelyben történt, de azt kiszem, hogy annak felidézésével nem fogok a miniszter ur ellen indiscretiót elkövetni. (Halljuk! Halljnk!)

Az állami administratióról lévén szó, a miniszter ur megnyugtatott engem arról, hogy ne higyje senki, ne féljen attól senki, hogy a jelenlegi tisztikar helyett egy nagy bureaucratiai korust akarunk a vármegyékbe beültetni. A világért sem, sőt ellenkezőleg, a mai gentryt akarjuk a vármegyékben látni és különösen a vagyonosabb gentryt, melynek ingatlan vagyona is van, mert abban nem csak erkölcsi, hanem egyszersmind vagyoni garantiát is lehet találni. Akkor megmutattam a miniszter urnak, hogy ez egyszerüen nem lesz lehetséges, mert jövőre az a vagyonos gentry nem vállalhatja el azokat az állásokat, a melyeket most betölt. Az a vagyonos gentry szolgálhat a maga vármegyéjében, ott a hol — nem tudom — 4-800 vagy 1000 holdas birtoka van, a melyet, ha maga nem is kezelhet, de legalább felügyelhet rá is, e mellett megyei tisztséget is betölthet. De a törvény rendelkezése következtében, hogy a tisztviselő áthelyezhető — pedig áthelyezhető, vagy közszolgálati érdekből, vagy családi nexus következtében — az a gentry többé nem vállalkozhatik erre, mert nem lehet elképzelni olyan gentryt, a kinek vagyona van, a kiben tehát meg van az anyagi garantia, de nem is lehet tőle várni, hogy most például a Dunántulról átmenjen Zemplénvármegyébe néhány hónap mulva közszolgálat érdekéből Thurócz vármegyébe és azután nem tudom melyik erdélyi megyébe. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ez tehát egyszerüen nem fog sikerülni.

De a ministerelnök ur és államtitkár ur (Halljuk! Halljuk?) egészen méskép contemplálják is e tisztikart (Halljuk! Halljuk!) s nem is ezen vagyonos gentry kezére akarja bizni a vármegyét, mert az államtitkár ur már határozottan meg is jelölte azt, hogy ha e javaslatot el nem fogadjuk, lehetséges, hogy későbben egészen más alapokra fektetett javaslat fog előterjesztetni, a mit csak mintegy vésztjóslólag emlit nekünk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Studii Europene - BCU Cluj-Napoca

Hogy a t. miniszterelnök ur és államtitkár ur ezt a másik uj generatiót honnét fogják venni a vármegyékben, arra nagyon kiváncsi vagyok, mert az bizonyos, hogy a mai végzett fiatalság jórészben állami hivatalokban, a biróságoknál, egy része meg kint a vármegyékben, egy más része pedig otthon hivatalvállalás nélkül van. Hogy honnét szándékozik tehát a miniszterelnök ur ezt az uj generatiót a vármegyékbe beültetni, arra nagyon kiváncsi vagyok és nagyon aggódom t. ház, hogy ha a miniszterelnök ur nem fog birni Mózes varázserejével s nem fog találni egy forrást, melyen eret fakasztva meg fogja találni a generatiót, jöhet idő — kivánom hogy soha el ne jöjjön — midőn az államtitkár ur fenyegetése be fog következni és ismét fogjuk látni azon verklis egyéniségeket, kik annak idején oly szép emléket hagynak hátra maguk után. (Élénk tetszés a szélső baloldalon.)

A másik kardinális indok a jelenlegi rendszer tarthatatlansága mellett az, hogy a vármegyék termei üresek s a közönség a mai közszolgálat iránt nem érdeklődik. Ez igaz t. ház, mióta van ez igy? Azóta, mióta a volt kormány a közigazgatásnak azon képtelenségét: a közigazgatási bizottságot megalkotta; azóta, mióta — hogy ugy mondjam — egy vármegyében két dudás fujta az igazságszolgáltatást. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbalon)

Sokszor csodálkozom azon t, ház, hogy a vármegyékben micsoda könnyelmü s micsoda pazarló közönség lakik, hogy nem sajnál időt, sem fáradságot arra, hogy a vármegye székházába fáradjon a mai közgyülésekre. Mert csak egy pillanat a tárgysorozatra, meggyőzhet mindenkit arról, hogy miben áll a vármegyéknél a közgyülés hatásköre? Azt látjuk, hogy a tárgysorozat nem áll egyébből mint miniszteri s kormányrendeletek felsorolásából, leiratok tudomásul vételéből, a mit pedig otthon talán csibuk mellett sokkal kényelmesebben tudomásul vehet, azonkivül egyes kiérdemült hivatalszolgák özvegyeinek valamely kegydij megszavazásából, vagy két községnek bábaválasztás feletti czivakodásában salamoni itélet meghozásából. (Élénk tetszés a szélsőbalon.) Ily körülmények közt csudálkozni lehet azon, hogyha a megyék közönsége közgyülésekre befárad. Mert hiszen azt nem lehet kétségbe vonni, hogy mióta a közigazgatási bizottság megalakult, e bizottság a megyei közgyülésnek legfontosabb és legcardinalisabb hatáskörét és munkakörét mintegy absorbeálta és magába felszivta.

Ez egy mindenható bizottság, t. ház, oda minden tartozik és annak mindenhez kell érteni. Beöthy t. képviselő ur a napokban már megjelölte azt, hogy micsoda széles körü s nagy tudományu férfiunak kell lenni annak, aki a közigazgatási bizottság feladatának megfelelni képes legyen. Én ezt bővebben kifejteni nem szándékozom, hanem csak két körülményt emlitek föl, a mely ugyan már meg volt emlitve, de a melyet nem tartok feleslegesnek ujra felhozni. (Halljuk! Halljuk!)

Ezen bizottságban meg van az a képtelenség, hogy pl. valamely kihágási, vagy akármiféle ügyben az alispán másodfokulag határoz és az ügy felebbeztetik, az harmadfokban a közigazgatási bizottság elé kerül. Hogyan lehet tehát azt elképzelni, t. ház, — bocsánatot kérek, ha triviálisan fejezem ki magamat — hogy az az alispán, a ki másodfokban határozott, s most saját ügyét harmadfokban szintén ő referálja, abban a bizottság előtt felálljon és azt mondja: az az alispán értelmetlen vagy szamár, én ezt a határozatot, melyet tegnap hoztam, ma az igazság kedvéért megváltoztatom. (Derültség a szélsőbalon.)

S miután legtöbb esetben két egybeangzó itélet ellen felebbezni nem lehet, azt kérdem, hogy hol marad akkor a jogkereső közönség részére az igazságszolgáltatás és a jogbiztonság? Engedje meg a t. ház, hogy mielőtt türelmével teljesen visszaélnék, (Halljuk! Halljuk!) Beöthy Akos t. képviselőtársamnak a minap tartott nagyszabásu, mély politikai bölcsességről tanuskodó beszédjére, melyet én mindenkor rendkivüli élvezettel hallgatok és olvasok, egy megjegyzést tegyek. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbalon.)

A t. képviselő ur beszédje közben hozzánk fordult és az iróniának bizonyos keserü hangján azt kérdezte tőlünk, hogy lelkesedünk-e mi azon a látományon, hogy a vármegyék most a legutóbbi közgyüléseiken az államositás eszméjének oly készségesen hajtanak fejet és térdet. Nem deprimálja-e illuziónkat, ha ezeket tapasztaljuk? Hát. t. ház, az én illuziómat nem deprimálhatja ez, mert nekem e tekintetben is voltak illuzióim és gondolom, pártom t. tagjainak sem. Mert a vármegyék ezen harcza nem az elvekért, hanem kenyérkeresetért folyik. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Méltóztassék csak figyelemmel tekinteni ezen vármegyék multját és müködését, méltóztassék figyelembe venni, mily módon születnek meg ma ezen vármegyei határozatok. (Halljuk! Halljuk!)

Fehérvármegyére hivatkozom ismét, mert azt ismerem legjobban. Fehérvármegye a legtöbb politikai kérdésben, mely a megye zöld asztalára kerül, ellenzéki állást szokott elfoglalni és most mégis 13 szavazattal elbukott Meszlényi Lajos t. képviselőtársamnak az államositás ellen irányuló inditványa. És miért bukott el t. ház? Mikor a szavazásnak vége volt — a szavazásban 19 községi jegyző vett részt, ezek közül 17 az államositás mellett nyilatkozott, olyan 17, a kik máskor mi mellettünk foglaltak állást. — Azt kérdeztem ez utóbbiaktól, vajjon mi találta önöket, hogy nekünk most hátat forditanak és miért kivánják az államositást? Erre ők azt felelték: ne méltóztassanak ezt nekünk rosz néven venni, az urak nekünk kenyeret nem adnak. (Igaz! Ugy van! szélsőbalfelől.)

Ennek a javaslatnak van egy §-a, melynél fogva mi teljesen ki vagyunk szolgáltatva a kormány hatalmának. Ha mi rólunk a főispán vagy miniszter megtudja, hogy mi most a megyegyülésen az államositási törekvések ellen agitálunk, akkor a legelső alkalommal majd elbánik velünk a kormány és különösen ha akad köztünk egy vagy más, a ki németül vagy tótul beszél, biztosak lehetünk benne, hogy a Kárpátok tövében vagy Erdélyben fognak áthelyezni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

De, t. ház, nemcsak a községi jegyzők beszéltek igy, igy szóltak független férfiak is, a kiktől azt kérdeztem, hogy minek tulajdonitsam, hogy az urak az államositás mellett szavaztak és mit várnak az államositástól? Azt felelték, hogy a közszolgálatra nézve valami különös jót nem várunk, hanem tetszik tudni, hogy nekünk a fiaink növekednek és mi nem rezkirozhatjuk meg, hogy a főispán megtudja, hogy egyikünk vagy másikunk az államositás ellen agitált, mert micsoda képpel mennénk akkor a főispán elébe és mi módon kérhetnénk, hogy fiainkat ide jegyzőnek vagy amoda szolgabirónak nevezze ki. (Élénk derültség a szélső balon. Igaz! Ugy van!)

Ezért mondom t. ház, hogy nem az elvek harcza az, a mely most a vármegyékben folyik, hanem kenyérért való harcz. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Évek óta kéri nemcsak a vármegyei tisztikar, hanem az állami tisztviselői kar is, hogy fizetése javittassék, anyagi helyzetén és existentiáján valami változás történjék.

De a pénzügyministernek nem a mostanit értem, — hanem elődjét — mindig volt indoka, a mellyel ezt a kérdést el lehetett odázni, mindig az állam zilált pénzviszonyaira hivatkozott (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Csak egy volt t. képviselőház, a mi bennünket méltó szomorusággal — hogy ne mondjam: irigységgel — töltött el, az, hogy mégis van a mi társadalmunknak egy osztálya, melynél az államnak romlott pénzügyi viszonyai befolyással nem voltak és ez a katonai osztály. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) A katonaság volt az, a hol a fizetéseket javitották. Senki másnak nem ebben a társadalomban, csupán a katonaságnak, melynek pedig addig sem volt különös oka a panaszra! (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Mert hiszen méltóztassék csak tekintetbe venni egy Budapesten élő alantasabb állami tisztviselőt, a ki körülbelül egy rangban van azzal a hadnaggyal és méltóztassék ezeknek jövedelmei közt párhuzamot vonni. Egy Budapesten székelő hadnagynak 40 frt lakáspénze van; micsoda állami tisztviselőnek kell annak lenni, a kinek havonként 40 frt, tehát évi 480 frt szálláspénze van? (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Egy hadnagy 1200 frton felüli fizetést huz; meddig kell a civilis pályán egy ifjunak szolgálnia, mig azt eléri. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

És mérjük össze azután t. ház, hogy micsoda előtanulmányok szükségesek ezen állásokra. (Halljuk! Halljuk!)

Egy a civilis pályára készülő fiatal embernek el kellett végeznie a gymnasiumi osztályt (Halljuk! Halljuk!) érettségi vizsgát kellett tennie, 4 évi jogot végez, közbe természetesen szigorlatokat tesz, 2—4 évi praxisra van szüksége, mialatt legtöbbször minden fizetés nélkül szolgál, azután pedig meg lehetősen erős vizsgáknak van alávetve. Evvel szemben mi szükséges arra, hogy valaki hadnagygyá lehessen? Elvégez négy reáliskolai vagy 4 gymnasiális osztályt és bekerül a katonai kadetiskolába, „Elevenochul"-ba, ott tanul négy évig, kijön mint tiszthelyettes vagy tisztjelölt valamely csapathoz, a hol már — nem mint a czivilis pályán tisztességes fizetést is adnak neki a gyakorlati évekhez és egy-két vagy legrosszabb esetben 3 év alatt oldalán van a portopée, a mely a salonokat megnyitja neki az udvarnál és a társadalom minden osztályában kiváltságot ad neki vasuton, gőzhajón, nyilvános helyeken a társadalom minden körében nyugdijképességét teljesen biztositottnak tudja s van neki legalább 1200 frt fizetése, akkor midőn a hasonló, de sokkal költségesebb tanulmányokat végzett, czivilis pályán levő ifju 400 vagy 500 frt fizetésért görnyed az állami szolgálatban, vagy valami megyei tisztség irodájában. (Élénk helyeslés Ugy van! a szélsőbalon.)

Mi t. ház, azon indokoknál fogva, azon meggyőző érvelések következtében, melyek e padokról elhangzottak, a jelen törvényjavaslatot el nem fogadhatjuk, nem fogadjuk el még akkor sem, ha arról győződnénk meg, — pedig erről nem vagyunk meggyőződve — hogy e törvényjavaslatot az adminisztráczió kérdésében javitásokat tartalmaz. Nem fogadjuk el magasabb politikai szempontokból: félünk a centralisatiótól, t. ház. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Elvtársaim, a kik eddig felszólaltak a mult példáiból vont következtetésekre alapitották következtetéseiket. Én t. ház nem megyek bele a történeti események kritikájába és nem azokból vonom le következtetéseimet. Én, a mai kor jelenségeit figyelém meg és azokból akarok következtetni a jövő eshetőségeire. Magyarázatokba nem bocsátkozom e részben, t. ház, gondolom, magyarázatokra nincsen szükség itt sem, talán még ott sem a jövőre nézve. Egy azonban bizonyos, t. ház, és ez az, hogy az e vármegyei tisztikar, a melyet én és önök választunk meg, ebben az országban törvénytelen adót behajtani soha sem fogna, meg nem ajánlt ujonczot a mérték alá soha sem állitana. (Tetszés a szélsőbalon.) De ez a tisztikar, a melyet — az élet és a politika erélyei kifürkészhetlenek t. ház — meglehet, egy későbbi jövőben talán az udvari cancellária fogja ültetni a megyei tisztségekbe a tisztikart és talán szuronyok fedezete alatt fogják lehajtani barmainkat és jószágainkat. a meg nem szavazott adó fedezetére, és talán a saját tüzhelyeikről fogják mérték alá elhurczolni ifjainkat, talán azon hatalom szolgálatára a mely hatalom érdekében ezredéves intézményeink egyik biztositékának ravatalát e pillanatban körülálljuk! (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

Örök igazság ez, ismeri mindenki, de ismételni nem lehet elégszer Deák Ferencz azt az intelmét, hogy az a nemzet, melynek a vas és erőszak hatalma veszi el alkotmányát és szabadságát, idők és viszonyok változtával joggal bir az alkotmányt és szabadságot visszaszerezni; de annak a nemzetnek, a mely alkotmányáról és szabadságáról önként mondott le, annak a nemzetnek alkotmányát és szabadságát visszakövetelni, — nincs joga. (Élénk helyeslés a szélső balon.) És százszor mondhatják önök phrasisnak, ha mi a vármegyét az alkotmány védbástyájának nevezzük, mi mégis annak fogjuk nevezni és nem veszünk részt abban a munkában, mely az alkotmány védbástyáinak utolsó rétegét akarja lebontani, (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) mi nemcsak, hogy nem veszünk részt, hanem minden módon és minden tehetségünk által azt a munkát megakadályozni akarjuk és abból a kézből, a mely azon áldatlan munkát végezni akarja, a kalapácsot kiveszszük. Nem fogadom el a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés, tetszés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Primás jelölt főapát.

Vaszary Kolos pannonhalmi főapát primás jelöltsége ötletéből a „M. Hirlap" kiküldte Pannonhalmára egyik munkatársát, ki a szerzett tapasztalatairól ezeket irja:

Vaszary főapát vagy két héttel ezelőtt levelet kapott a magyar arisztokráczia egy ismert nevü és nagy befolyással biró tagjától, a ki arról értesitette őt, hogy a kormány többek közt őt is kandidálta a herczegprimási székre.

A főapáton e hir vétele után nagy nyugtalanság vett erőt s a rend tagjai előtt többször emlitette, hogy némi aggódással gondol rá, hogy e hir való, mert egyrészt nem tudja, vajjon a mai viszonyok közt elég ereje volna-e megfelelni annak a rendkivül nehéz föladatnak, mely a primásra vár, másrészt, mert csak nehezen tudná elhagyni eddigi nyugalmas állását.

A főapát ugyanis csaknem az egész éven át Pannonhalmán tartózkodik s csak nyáron szokott néhány hétre elmenni.

A levél tartalmáról a főapát tett ugyan emlitést a rend tagjainak, de már azontul nagyon rezervált magatartást tanusitott és csak kitérő válaszokat adott, ha a rendtagok az ügyre nézve kérdést intéztek hozzá. De az bizonyos, hogy a levél után néhány napon át nagyon sürün érkeztek Budapestről és Bécsből a táviratok Pannonhalmára, melyekre a főapát ép oly gyakran válaszolt. Hogy a táviratok kiktől érkeztek, a Pannonhalmán titok.

Vagy tiz nap előtt a főapát szokott nyári körutjára indult.

Az utazási terv az volt, hogy Vaszary minden egyes rendházba ellátogat és augusztusig marad távol, de bécsi utról egyáltalában nem volt szó. A főapát először is Keszthelyre ment, a hol néhány napot időzött; majd elment Zala-Apáthiba, a honnan tegnap, junius 17-én a következő távirat érke Kohl titkártól:

„A főapát ur ma váratlanul, egym Bécsbe utazott. Visszaérkezésének ideje m bizonytalan."

A rend tagjai eleinte azt hitték, ho a főapát azért utazott az osztrák fővárosba hogy köszönetet mondjon a királynak, ki őt az utóbbi időben a Ferencz József-re keresztjével tüntette ki. De több körülmé látszik e kombináczió ellen szólni. Egy hogy a főapát váratlanul ment el. Azonkí föltünő az is, hogy a főapát titkára nél utazott, holott máskor ezt az ő kedvelt e berét mindenhová magával viszi.

Rómában kétségkivül szivesen venn Vaszary főapátnak primássá való kinevezését, mert a főapát Rómában persona grat ugy, hogy az ügy a szentszéknél nem ü köznék akadályokba.

Csütörtökön érkezet egy távirat m igy szól:

Bécs, junius 18. A király ő fe sége ma hosszabb magánkihallgatáson fogadta Vaszary Kolos pannonhalmi főapátot.

A „Brassó' feltámadása.

Brassó, jun hó.

Egy kissé különösnek fog tetszeni t lán a nagyközönség előtt, mely a mi specia lis viszonyainkat közelebbről nem isme hogy én a helyett, hogy örömmel üdvöz ném a „Brassó" czimü magyar lap leend ujabb feltámadását, bizonyos aggodalomm tekintek annak megjelenése elé. S ugy h szem ezen aggodalmamat még sokan osztj itt Brassóban a magyarok közül azok, a ki nemcsak frázisul használják a magyar állam eszme terjesztését, hanem azt kitartó bu gósággal és méltósággal munkálják is.

Hogy egy magyar lap itt Brassóba megéljen, először is meglehetős anyagi er vel kell rendelkezzék, mert azt az előfizetői ugyan fenn nem tartják, amint ezt a mu bizonyitja. Másodszor, hogy a lapnak mind tekintetben sulya legyen a közvéleményn szükséges, hogy oly emberek álljanak anna az élén, a kik ugy társadalmi mint vagyoni helyzetüknél fogva a románok és szászok előtt is tekintélynek örvendjenek.

Tisztelet dr. Weisz Ignácznak ki mi szerkesztő van aláirva a lap előfizetési fel hivásán, de ő egyedül vajjon képes lesz-e nagy elfoglaltsága mellett a lapra mindig ug felügyelni, hogy esetleg avatatlanok meg hiusitsák azon czélt, melyet a lap prog ramjául kitüzött.

A nemzetiségi kérdés hazánkban még mindig oly kényes természetü, hogy igen gyakran azok ártanak neki legtöbbet a kik leginkább azt hiszik, hogy azt megoldani leg első sorban ők hivatvák.

A magyar zsurnálistika tagadhatatlan, sok jó szolgálatott tett a nemzetiségi kérdésben, de sajnos, hogy egyes része nagyon gyakran tul lő a czélon a helyett, hogy a egyetértés zászlóvivője lenne a nemzetiségek között. Folyton hecczeli őket. Minden kis dolgából akkora zajt üt, hogy mintegy kierőszakolja a dacz és ellentállást.

Ez a világon a legrosszabb nemzetiségi politika.

Ám ellenőrizze a sajtó a románok vagy szászok viselt dolgait, de ne fujjon fel szunyogot elefánttá.

Ezektől féltem első sorban a megjelenendő „Brassó"-t, mely előfizetési felhivásában ugyan hangoztatja a nemzetiségek békés egyetértésének előmozditását, de vajon hü fog-e maradni e kijelentéséhez?

Mióta Maurer Mihály ült főispáni székbe az ő tapintatos és megnyerő modorával sok olyan dolgot hozott létre, a melyek mind a magyar állameszme megerősitésére szolgálnak. Maurer máris több olyan nemzetiségi érdeket tudott hiegyenliteni, a melyek ezelőtt folyton nyilt sebet képeztek.

Ügyeljen a megjelenendő „Brassó", hogy csupa tulbuzgóságból egy-egy tulvonással le ne rontsa azt, a mit a főispán annyi körültekintéssel lassan-lassan felépitett.

G.–i.

Ev. ref. papválasztás.

A kolozsvári ev. ref. egyház negyedik papi állomása Baló Sándor elhunytával megüresedvén, annak választás utjáni betöltése f. évi junius 21-én eszközöltetik.

Hetek óta folynak az ajánlgatások és kapaczitálások. A próba beszédeket tartott candidátusok némelyikének vannak hatalmas pártfogói, kik az egyház érdekének leple alatt egyéni befolyásukat igyekeznek diadalra juttatni.

Tekintettel arra, hogy a kolozsvári ev. ref. papi állomás betöltése Kolozsvár egész közönségét érdekli, mert alig van itt egyén, mely a társadalmi viszonyoknál fogva a leendő pappal ne érintkeznék, hát bátran lehet ál

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA".

1891. Junius 20

Egy asszony hatalmában.

Angol regény.

A Dóra szerzőjétől.

Az „Ellenzék" számára forditotta: **Amica.**

III.

A Meta naplójának a folytatása

Vasárnap.

(Folytatás) (11)

— Szinte mindnyájunkban meg van a jó szándek, — volt a cynikus válasz; de midőn cselekedetünk oly távol esik a szándékunktól — az igazán szánandó. — Azonban azt hiszem, hogy a káplánja eszes fiatal ember és gentlemannak látszik. — Nem találja? — kérdé az ő furcsa modorával hirtelen felém fordulva s átható tekintetet vetve rám.

— Aligha megtudom itélni, mondám; csak a palástjában láttam.

— Hm! megállott s egy rózsát szakitott le.

— Mellesleg legyen mondva Chichester kisasszony, — folytatá — Pali a fővárosba ment nehány napra valami dologban. Érezni fogjuk a hiányát, nem de?

— Éreztem, hogy tekintete alatt fülig pirultam; de büszkeségem segitségemre jött, s nyugodtan válaszolám:

— A hegedüje hiányozni fog.

— Ez nagyon szegény bók a fiamnak!

— Van valami ok a miért bókokat mondjak neki? — kérdém.

— Oh, nincsen; s nevetett mintha tetszett volna a válaszom. És különben is, én bizonyosan tovább adnám. De én nem gondolnám, hogy maga olyanféle leány volna aki akárkivel hamar bizalmaskodjék, tevé hozzá vizsgálodó tekintettel nézve rám.

— Akárkivel bizonnyal nem — mondám; csak valakivel.

— És ki az a valaki? kérdé, a vizsgálodó hangból és tekintetből hirtelen a gyanakodóba átmenve.

— Flóra testvérem — mondám. Én mindent leirok a naplómba, s midőn meggyül egyszer egy héten elküldöm neki!

— Chichester kisasszony, én félni kezdek kegyedtől, jegyzé meg Dashwoodné. Ha el gondolom, hogy minden könnyen kiejtett szó, minden meggondolatlan tett, papirosra van téve, hogy tanuvallomást tegyen ellenem egy olyan harmadik személy előtt, aki nem ösmeri indokaimat, kisértéseimet és mentségeimet. Midőn valakiről itéletet mondunk véralkatát, öröklött hajlamait egyaránt számitásba kell venni; — és mit tud ő — vagy maga én rólam?

— Semmit, válaszolám, csudálkozva azon a komolyságon, melyel birálatomról beszélt. De — kérdém — miért venné fel Flóra ezt a hangot?

Az önkényt értetődik, hogy ő érdeklődik életem folyásán s környezetemen és és azon apró eseményeket melyek egyik napot megkülönböztetnek a másiktól. — De ő épen olyan nemes lelkü mint igazságos, és tőle nem lehet félni.

— Dashwoodné karomba füzte a karját, s nyájasan nézve rám azt kérdé —

— Chichester kisasszony, tudja-e hogy miért mondtam azt?

— A fejemet ráztam.

— Mert — folytatá — attól félek, hogy a testvére valamit a mi a házamnál történik félremagyaráz és magát el akarná tőlem venni.

— Higyje el, hogy viszonzásul azon napfényért mit életembe hozott, én magát boldoggá kivánom tenni: s ha van valami panassza —

— Nincsen szakitám félbe.

— Attól félek, hogy unalmasnak találja az itteni életet, jegyzé meg habozva.

Én megszoktam a csendes falusi életet viszonzám; s a kocsikázásban nagy élvezetet találok.

— Pali megtanitja majd lovagolni mikor vissza jön, — mondá élénken: és akkor összjárjuk a vidéket s mind a hárman együtt hosszu kirándulásokat teszünk. — Oly sok baj van és betegség sulytotta a házamat, hogy fel kellett hagynom a társasággal: és ez egy kissé kellemetlen magának: de a menynyire tehetem helyre fogom én azt magának más képen pótolni.

Majd az összel mikor a levelek hullanak. el megyünk valamerre — Párisba — Bécsbe — Berlinbe — a hova magának tetszik, s megnézünk mindent a mi látni való s a hogy az Amerikaiak mondják „jol mulatunk!"

— Élénken beszélt, és én éreztem, hogy a vér sebesebben kering ereimben, és szerettem volna megkérdezni, hogy Pali velünk jön e —

Nála nélkül nem tudtam utazásunkban sok élvezetet képzelni, de vele olyan lenne az mint egy pillantás a paradicsomba, de tudod Flórám, mennyirevágytam utazni és a hogy mondani szokták világot látni, s képzelni sem tudok kellemesebbet, mint egy értelmes utitársat tele erszénnyel.

De én azt hiszem, hogy Dashwoodné ugy olvas engem mint egy nyitott könyvet, mert a karomat megszoritva azt mondá:

És Pali fog reánk ügyelni.

S midőn látta, hogy arczom ég eleresztette a karomat, csendesen nevetett magában s félre fordult.

És most azt kérdem tőled édes testvér, hogy hallottál-e valaha ilyent, — vagy valamelyik regényben olvastál-e ehez hasonlót? —

Ime itt vagyok és egy szegény társalkdóné, akit a gazdag örökös utjából távol kellene tartani, ét könyörtelenül rendre utasitani, ha az iránta való érdeklődésemnek legkissebb jelét mutatom, s tényleg az történik hogy fel vagyok bátoritva ötet szeretni s társaságára számitani.

Én nem tudom elgondolni, hogy mire vegyem ezt, s félig meddig hajlandó vagyok valami kelepczét gyanitani, de elvégre is minő kelepcze lehetne itt?

Az elmondottakat sokat forgattam a fejemben, a nélkül, hogy a rejtély megoldásához jutottam volna, és most az én drága Minervám lábaihoz teszem az az, jobban mondva a reggeliző asztalára, magassabb rendü bölcseségét kérve fel, hogy magyarázza meg ezt nekem.

IV.

Flóra nem tette le a kéziratot addig mig többször átnem olvasta és minden sorsát meg nem emésztette.

A kávéja meghült, a hig tojássa szintén, de elmerülésében meg feledkezett róla, hogy nem reggelizett,

Volt egy dolog a mi fellett nem kellett gondolkozni, mert az oly világos volt, Dashwood Pál valóságos igézetet gyakorolt Metára.

Minden sorában Palit emlegette — és miért Palit? Ez olyan bizalmaskodás volt mit ösmeretségüknek a rövidsége nem igazolt-é a mi Flóra előtt baljoslatu volt.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

litani, hogy a választás általános jellegü és közérdekeltséggel bir.

A közérdekeltséget emeli és fokozza még azon körülmény is, hogy a kolozsvári ev. ref. egyház papjai a közszeretet és befolyás oly magas fokán állottak és állanak, hogy nem egy esetben történt meg, mint jelenben is van, hogy az erdélyi ref. egyházkerület legmagasabb állásaira a kolozsvári papokból történt a választás.

Első sorban tehát a kolozsvári ev. ref. egyház multjához és jelen állásához legyen méltó a pap és elfoglalt positióját majd egyes embereknek kedvéért nem szabad feláldoznia.

Az egyházat a hivek egyeteme tartja fenn, ugy kell tehát a választást is megejteni: hogy egyetemes legyen a megnyugvás is.

A próba-beszédek megtartása után van helye a kölcsönös informatióknak és a vélemények összeegyeztetésének; addig nem volt. A mi történt, a választás elvének megsértésével történt, és a szabad meggyőződést már előre korlátozta.

A kolozsvári közönség intelligens, a jellem és becsületesség oly magas mértékeihez szokott, hogy ennek csak megközelitésével is szerencsés lehet a választás. Csak ily qualificatióju ember tarthatja ébren a vallásos életet, és tarthat igényt meghallgatására.

Előéletének kifogástalannak és cselekményeiben következetesnek kell lennie, nem csak azért, hogy a társadalmi viszonylatokban és hiveivel való érintkezésben a surlódások és szemrehányások ne keletkezhessenek, hanem azért is, hogy példa-adásával az erkölcsi élet tápot nyerjen és a jellem-képzés elősegittessék.

A család és iskola a vallásos élet fundamentumát rakja le, a templom és a pap van hivatva arra, hogy e fundamentumon tovább épitsen. Ha nem a vallásos buzgóság, hanem a kenyér-keresés; ha nem az önfeláldozás, kötelesség-érzés, hanem a hivatal betöltése tartatik szem előtt: akkor a választás czéltévesztett és credményeiben káros lesz.

A protestáns hiveket kizárólag jellemzi az, hogy a papok vallásossága és egyéni szeretetreméltósága szerint irányulnak egyházi és polgári életök. Mert a protestáns pap nemcsak a szószéken és egyházi funktióiban érintkezik hiveivel, hanem ott van a társadalmi életben, a családban is mint barát és tanácsadó. Meggyőződésére és véleményére sokat adnak, tehát a közvélemény alkotására és érvényesitésére befolyása lehet, még rosz irányban is.

A választó közönségnek tehát érzéke kell legyen az iránt is, hogy a választandó ev. ref. pap vonzó sulylyal birjon, azaz a félszegségeknek és téves felfogásoknak nem engedve, azoknak kinövéseit nem csak egyháza, de hivei erkölcsnemesitése tekintetéből is tudja és akarja kiirtani. Ne legyen eszköz!

A nép olyan a milyenné nevelik. Legyen a megválasztandó papnak gyöngédsége a társadalmi érintkezésekben, hogy hivei jobbak és bölcsebbek legyenek a mindennapi élet ezerféle megpróbáltatásai között.

A pap otthon kell találja magát a kunyhóban és a hivatalos palotákban is. Tehát személyes érintkezéseiben, szerénység, jóság és apostoli egyszerüség vezethetik.

Ha ezen szempontok szem előtt tartásával ejtetik meg a választás, és a legtöbb papi és emberi tulajdonságokkal biró jelölt körül összpontosul a bizalom, akkor az ev. ref. egyháznak gratulálhat:

NEM VÁLASZTÓ REFORMÁTUS.

Szerkesztő postája.

„Kolozsvári Kálvinistá-“nak. Annyi — hirlapban is megjelent — adatot hoz fel ön, hogy azokból egy is elég az illető elejtésére. A kérdés azonban az: hit, lelkiismeret és meggyőződés vezeti e az egyeseket, kiktől az eldöntés függ, vagy megfélemlités, érdek megalkuvás és a lelkiismeretbeli kötelességek könnyen vevése? Ebben az esetben az Istentagadás is kevés, abban az esetben egy tolvonás is sok — „Több nő nevében egy reformáta nő-“nek. Ha nyilatkozatát kiadnók, nem hinnék el, hogy személyesen hozta el, Azt állitanák róla, hogy kortes fogás, a szerkesztőségben irtuk. De legyen nyugodt, asszonyom A ref egyházban nem a papok választják a papot, hanem a hivek Bizonyos oldalról hiába kisértik meg politikai és hatalmi befolyással is meghamisitani az anyaszentegyházat S ha olyat erőszakolnak, a kit az asszonyok nem akarnak, azzal czélhoz nem fognak jutni, mert Isten is csak van, és lelkiismeret is S a mit az asszonyok akarnak, tudvalevőleg azt a jó Isten is akarja. Egyébiránt kéziratát szerkesztőségünkben bárkinek felmutatjuk V. B. biztos.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, junius 20.

— **Papválasztás Kolozsvárt.** Papválasztás lesz holnap, vasárnap d. e. 11-től d. u. 2-ig a külmagyarutczai ref. templomban. A vallásos, a becsületes, a szerény Baló Sándor helyét tölti be. Jelöltekül az érdekeltek, a mint már emlitettük is, különösen két nevet emlegetnek. Az egyik Vásárhelyi Boldizsár, Szász Domokos ref. püspöknek több éven át volt kedvelt titkára s jelenleg sz.-ujvári rendes lelkész, kinek társadalmi finom modorára, rokonszenves egyéniségére, kellemes szónoki képességére Kolozsvárt még előnyösen emlékezünk. A másik Zoványi J. helybeli káplán, a kit szintén igen jól ismerünk. — Az egyiknek a hivek közt „kézirat gyanánt“ kinyomtatott próbabeszédét is osztogatják, mely jelzés következtében tehát ez a beszéd kinyomatva is van, nincs is, létezik is, nem is. Irodalmi szokások szerint igy természetesen tiltva vagyunk hozzászólani, de vallásos és lelkiismeretbeli ügyekbe nem is akarunk elegyedni. Egy azonban a füzetnek már puszta cziméből akaratlanul is szemünkbe ötlik, a mi már minden magyar emberre, s igy reánk is tartozik, az t. i., hogy az illető nem tud magyarul. — Avagy magyarul van-e ez: „Irta és elmondotta probabeszéd gyanánt*), a belső-farkas-utczai templomban, jun. 14, 1891-(ben), Zoványi J. papjelölt és theol. magántanár, mint a kolozsvári ev. ref. egyházban ürességben**) levő negyedik papi állomás betöltésére pályázásra bocsátott!! (Miféle?) — Ugy látszik szerzőnek jó oka volt beszédét korteszczélra ugyan kiadni, de a birálatnak hozzáférhetetlenné tenni. A kik hozzáértők egyébiránt a beszédet hallották, azt mondják, hogy az egész egy gyenge, különösen bibliai szellem nélküli, rosz nyelvezetü és minden lendület nélkül való kortes beszéd. A fültanuk e vallomását egyébiránt, ha szólanunk lehetne, a beszédnek, melyet különben mi is elolvastunk, izről-porrá szedésével, igazolhatnók.

— **Szász Domokos** ref. püspök, pap beigtatás végett ma reggel Vizaknára utazott. A papbeigtatást holnap, vasárnap eszközli Vizaknán.

— **Báró Szentkereszty Zsigmond,** a marosvásárhelyi kir. itélő tábla birája, mint örömmel értesülünk a kolozsvári törvényszék elnökévé kineveztetett. A kinevezés a hivatalos lap közelebbi számában meg fog jelenni. Örülünk e kinevezésnek, mert br. Szentkereszty Zsigmondban a kolozsvári kir. tvszék s a kolozsvári társadalom is egy kiváló, tevékeny férfiut nyer.

— **Erdély gazdasági fejlődése.** Az erdélyi gazdasági egylet részletesen megokolt felterjesztést intézet a földmivelésügyi miniszterhez a czélból, hogy a kolozsmonostori vagy kolozsi állami birtokon tejgazdaságot állitson be. Az erdélyi gazdasági egylet szükségesnek tartja ezt azért, hogy Erdélyben a népies szarvasmarha tenyésztés kifejlesztessék. Részletesen elősoroltatnak ama teendők, melyek a szarvasmarha tenyésztés felvirágoztatása érdekében szükségesek. Ezek közt törvényileg köteleztetni véli az egylet a községeket elegendő számu s jó minőségü bikák tartására. A bikavásárlás ügye egy megyei szakbizottságra volna bizandó. A bika szükségletről statistika volna vezetendő. Törvényileg rendezendő, hogy csak tiszta magyar faju bikák használtassanak. Az erdélyi magyar marhák tejelése fokozandó volna az által, hogy tejgazdaság szerveztessek, a kolozsmonostori gazdasági intézetnél tejgazdasági kisérleti állomás szerveztessék; kipuhatolandók ama helyek, melyeken jó fejős tehenek kaphatók, fejős tehenek szállitása a vasuton olcsóvá teendő stb. Az alaposan megokolt felterjesztést az egylet megküldte az erdélyrészi közgazdasági előadóknak is, hogy azt hasonszellemü felterjesztéssel támogassák. Minthogy Erdély gazdasági jövőjére mindezen kérdések kiváló fontossággal birnak, reméljük, hogy gróf Bethlen András miniszter készséggel eleget tesz ama kivánalmaknak, melyeket az erdélyi gazdasági egylet felterjesztésében kifejezésre juttat.

— **Lázár Aurél** kir. ügyészuek a kolozsvári ügyészséghez történt áthelyeztetése alkalmából Sándor Kálmán kir. törv. biró, Pozsoni Antal kir. aljárásbiró és Abt Ernő joggyakornokból álló bizottság a városról eltávozó tisztelére f. hó 18-án a Napvendéglő kerti helyiségében közvacsorát rendezett. A megjelentek száma 70 volt. Az ünnepeltet megjelenésekor a Rákóczy indulóval fogadták. A kir. biróság tagjain kivül, kik teljes számban vettek részt, képviselve volt a vármegye — élén az alispánnal — a kir. pénzügyigazgatóság, Torda városa, élén a polgármesterrel, az ügyvédi, orvosi kar, az erdészet, mérnöki kar, tanári kar, posta- és távirda hivatal és a kereskedői osztály. — A felköszöntők sorát Dr. Damokos Antal kir. tvszéki elnök nyitotta meg, méltatván a távozandó kir. ügyésznek, mint ilyennek az igazságszolgáltatás terén kifejtett kiváló érdemeit, jelesül gyors és alapos munkásságát, melyek által lehetővé tette a büntető ügyek gyors elintézését, Sándor Kálmán tv.-széki biró, mint jó hazafira, Sándor János alispán és Nagy Olivér megyei I-ső aljegyző mint a közig. bizottság tagjára, Solymossy Miklós kir. tbiró pedig mint volt volt osztálytársra emeltek poharat. Az ünnepelt teljesen meghatva ékes szavakban köszönte meg a figyelmet. Ezenfelül a többi hatóságok képviselői is szives szavakban köszöntötték fel a távozót s a kedélyes társaság az éjféli órákig mulatott együtt.

*) „Tehát csak beszéd gyanánt, s nem beszédül, vagy beszédnek. Dr Finály Henrik: „Hogy is mondják ezt magyarul?“ czimü munkájában, a 153 ik lapon ez áll: „Gyanánt, olyannal cserél fel valamit, a mi nem az a minek lennie kell..“

**) „Változatosságnak nevezzük az irályban a gondolatok és kifejezések azon kellemes különféleségét, mely szerint minden, a mi egyhanguságot szülne, gondosan kerültetik. Névy László: Irásmüvek elmélete, vagyis az irály, költés és szónoklattan kézikönyve. Iskolai és magánhasználatra.“ (64 l.)

— **A szinház köréből.** Mától kezdve az előadások ismét a nyári szinházban tartatnak. Ma szinre kerül a régen nem adott „Niniss“ czimü franczia bohózat, mely évek előtt nagy sikert aratott szinpadunkon; az előadásnak különös érdeket kölcsönöz Gabányi Árpád fellépte, a kit ma játszandó szerepében annak idején sokat tapsolt a kolozsvári közönség. Gabányi ezen kivül még csak egyszer lép föl: holnap (vasárnap) a „Parasztromf“ czimü saját szinmüvében, mely csak közelebbről adatott Budapesten először. Tehát kétszeresen érdekes a holnapi előadás; miután uj népszinmüvet láthatánk, a szerző felléptével ki mint iró s mint szinmüvész egyaránt kedveltje a közönségnek. A mai és a holnapi előadások kétségkivül élénk látogatottságra számithatnak. Hétfőn, Török Károly jutalomjátékául, szinrekerül Costának „Egy krajczár“ czimü mulattató énekes bohózata. — A társulat továbbá készül a „Strogoff Mihály“ czimü látványos szinmüre, mely rendkivül fényes kiállitásban, a népszinház vándordiszletével fog előadatni.

— **Felméri Lajos,** a kolozsvári egyetem tudós tanára mint érettségi vizsgálatokhoz kiküldött miniszteri biztos elutazott Székelyudvarhelyre az ottani ev. ref. f.iskolához. onnan Nagy-Enyedre megy, hol mint miniszteri biztos részt vesz az ev. ref. collegium érettségi vizsgálatain. Ezzel kapcsolatban meg emlitjük, bogy Felméri Lajos a szünidőt családjával együtt a borszéki fürdőn fogja tölteni.

— **Szinház.** Tegnap a téli szinházban a „Könyvtárnok“ került szinre. A nézőtéren kevés közönség jelent meg, pedig az előadás gondos, kidolgozott volt, hangulatban tartotta a közönséget. A két Róbertet Megyeri és Foris Pista játszták ügyesen Szentgyörgyi, Gál Gyula, Szathmári, több izben megnevettették a közönséget. Marsland földbirtokos „Edith“ leányát Gerő Lina kedvesen, sikerülten alakitotta. A előadásnak 10 előtt vége volt.

— **A telefon állomások** tüzbiztonsági és közrendőri tekintetekből egymásután szaporodnak Kolozsvárt. Hidelvén két állomás épül most. Egy a város majorba, egy a Sigmond czég raktárába. Kétviz közt a közvágóhidon is épül. Ugyancsak most kapcsoltatik be a gázgyár, még egy uj állomás készül Kolozsmonostoron. A legszükségesebb állomás, a Károlina korház és a tüzoltó laktanya között nem épülhet ki azon indokolatlan aggodalom miatt, nehogy a kórház személyzete egy véletlenül felmerülő szerencsétlenség alkalmával telefonon felhivassék s utalva legyen gyors segély nyujtásra. Humanizmus, jöjjön el a te országod a korházakban is.

— **Dr. Réti László** szolnok Dobokamegye monografiájának szerkesztője jelenleg városukban időzik.

— **Legelő bérbeadás.** Külmonostor utcza 6 sz. a. levő özönviz előtti ház fedelén az idő és a korhadás által megtermékenyitett televény talaju dus legelő bérbe adására ezennel árverés hirdettetik ki. A zárt irásbeli ajánlatok bélyeggel és bánatpénzzel ellátva 48 órán belül a hatósághoz intézendők. Kecskét tartó gazdák ajánlata tekintettel az ingatlan legelő ingatag és süppedékes, roskadozó votára előnyben részesülnek. Utánnyomat nem dijaztatik.

— **A hidelve** nagy-utczai óvoda, melyet tulajdonosa Ursitz Anna Gábriella a szülők teljes megelégedésére vezet, tartalmas értesitőt adott ki lefolyt évi müködéséről. Ez értesités szerint az évi zárünnepély (vizsga) f. év junius hó 21-én vasárnap d. e 10—12 ig tartatik meg az e czélra átengedett II-ik községi elemi iskola tágas helyiségében Nagy-utczában.

— **A város malmát** czélszerü volna elköltöztetni a széchenyi térről, mert sehogy sincs rendjén, hogy ez a lisztelő épület közvetlen a posta ás távirda épület előtt zakatoljon. Ki lehetne épiteni helyette a libuczgáti malmot, mely jelenleg ugy is a tolvajok és éji lepkék tanyája s melylyel ugy is gyakran gyül meg a baja rendőrségnek. A malom áthelyezésével anyagilag nem is veszitene a város jövedelemben semmit.

— **A posta és távirda palota** épitési munkálatával még mindig az alap munkálatoknál vannak. Az utóbbi esős idő a munka haladására hátráltatólag folyt le.

— **A meteorologiai** központi intézet jövendölése nem igen teljesül. A mikor a következő napokra esőt remél akkor száraz idő következik, mikor pedig száraz időt vár akkor eső jön. Az utóbbi napokban száraz időket jövendölt, pedig ugyancsak esett az eső.

— **Rokkant padok.** Panaszkodik a sétatért látogató közönség, hogy a padoknak nagy része vagy sánta, vagy béna, vagy a dereka van eltörve, szóval soh se tudja az ember, melyikről fordul le, ha reá telepszik, mert a nagyobb része az öregségtől nehéz korban szenved. A közönség kéri a sétatér igazgatóságát tartson e padok felett szemlét s azokat melyek további szolgálatra alkalmatlanok a használatból vonja ki.

— **Nyilvános vizsgálat.** Folyó hó 27-én tartatik a Bartha Anna kisasszony leányiskolájában a vizsgálat, ajánljuk a szülők figyelmébe.

— **Fazekasok figyelmébe.** A kolozsvári keresk. és iparkamara a budapesti kereskedelmi muzeum igazgatóságától azon értesülést vette, hogy a most folyó agyagipari kiállitáson nagy feltünést keltettek a különböző népies fazekas munkák s a kiállitott készleteket gyorsan megvásárolták, hogy e kedvező alkalmat, népies agyagipari czikkeinknek a fővárossal és a kiállitást látogató külföldiekkel leendő megismertetésére minél előnyösebben felhasználhassák, a kamara körlevélben hivta fel a fazekas ipartársulatokat, hogy az augusztus hó 15-én 6 hét tartamára ismét megnyitó kiállitásra küldjenek fel minél több és változatosabb gyüjteményt, az elárusitást maga az igazgatóság eszközli, sőt készpénzzel meg is vásárolja. — Érdekelt iparosaink csak saját érdeküket mozditják elő, ha a kamara felhivásának engednek.

— **Adományok az 1848 49 beli ereklye muzeumnak** Köleséri János kolozsvári asztalos mester 1848 49 beli honvéd a 9-ik zászlóaljnál, a következő szép adománynyal gazdagitotta az ereklye muzeumot: A „Jelen“ czimü politikai lap 1848 máj 5. száma. „Márczius 15 dike“ 54 57. 58 sz „Munkások lapja“ 1848 deczember 12. Egy pesti plakát 1848 szept 16 ról, „Magyarhon elárulása Jellasichnak. — Jellasich már Kanizsán innen van. A hadi vezérséget Jellasich ellen István főherczeg veszi át“ „Vészharang“ 1848 őszelő 22 Kossuth nyilt levele Deák Ferenczhez 1867 máj. 22. „Mult és jelen“ toldaléka 1848 márt. 24. „Hon és külföld“ 17 sz „Vetten Antal honvéd altábornagy programmja Kolozsvárhoz.“ „Honvéd“ czimü lap 149 sz „Pesti Hirlap“ 1849 311 sz Pénznemek: 10 frtos, 5 frtos, 2 frtos, 30 kros. 15 kros papir Kossuth pénz 1 -1 db 1 db. 3 kros és 1 db. 1 kros 1848-49 beli rézpénz Az Ellenzék szerkesztősége utján átvett küldeményt a muzeum igazgatósága köszönettel nyugtázza.

— **Pályázatok.** A gyulafehérvári adóhivatalnál gyarnoki állásra. Határidő 14 nap. A nagyenyedi pénzügyigazgatóságnál II. oszt. p. ü. fogalmazói állás Határidő 14 nap. Csikszerdai törvényszéknél jegyzői állás. H. idő 2 hét.

— **Difteritis** Az államvasutak Kolozs alaguti telepén egy halállal végződő difteritis eset fordult elő ennélfogva az iskola bezáratott, a gyermekek hazaküldettek s igy a f. hó 21-ére kitüzött zárvizsga is el marad

— **Község egyesités.** A belügyminiszter elrendelte, hogy a Csiktaplócza község kiegészitő részét képező Csütörtökfalva nevü terület, Csikszereda rendezett tanácsu városhoz, mint ennek kiegészitő része, átcsatoltassék.

— **Budapest lakossága hitfelekezetek szerint.** A statisztikai hivataltól érkezett be a főváros lakosságának felekezeti kimutatása. E szerint Budapest fővárost lakja összesen 486.671 lélek, ebből: római katholikus van 313,537, zsidó 102,337 ágostai 29,085, helvét 35,644, egyébb vallásu 6,028. Az utolsó 10 esztendő alatt a katholikusoknál 73,814, a zsidóknál 32,150, a helvéteknél 13,989, az ágostaiaknál 9,369 egyébb vallásuaknál 1,667, tehát összevéve 130,989 lélek volt Budapest főváros szaporodása.

— **A király Spalatóban.** A király hir szerint e 27-én Spalatóban lesz s a várost részletesen megnézi. Szombaton. e hó 28-án Pólába megy a király s itt a tábori után megszemléli az uj gimnásiumot, azután a Madonna del Mare tengerészeti plébánia templom alapkőletételei ünnepélye megy végbe. Délután a király elutazik Pólából és 29-én reggel fél 5 órakor fog Hetzendorfba érkezni.

— **Véres nap Budapesten.** Nincsen több véres halottja egy kisebb csatának, mint a hányat csütörtökön reggel a halottasház deszkáira dobtak a rendőrség emberei. Budán egy rendőr pusztitotta el magát, meg a kedvesét. Feleséges ember volt, rosz utra tévedt és nyugtalan lelkiismeretével azt hitte, hogy nem az őszinte megtéréssel, hanem a kettős halállal szolgáltat igazságot elhanyagolt feleségének és gyermekeinek. A fatálista szerelmespár mellett egy annya fekszik a halottaskamrában, véres sebbel a szive táján. Méltatlan gyanuval bántalmazta férje, a kitől csak tiszteletet és becsülést érdemelt. A sértett nő feledte, hogy anya, és árvaságra juttatta őt kis gyermekét. Odébb egy fiatal ember. Vidékről jött meghalni. Itt nem tudja hogy miért. Aztán egy kis gyermek. Gonosz anyai kéz oltotta ki életét, alig hogy a világra jött. Ennek az egynek a halálát megtorolja a büntető igazságszolgáltatás. A többi nem bünös kéz, csak őrület, agyrém áldozata.

— **A cziszterczita rend generálisa.** A cziszterczita rendnek legtöbb apátsága és rendháza Ausztriában és Magyarországon van ugyan, de eddig mindig olasz ember volt a generálisa. Most azonban egy osztrák férfiut, Wakarcz Antal Lipót liohenfurti apátot választották meg generalisnak, helynöke pedig Zapfl Kandid reini (Grácz mellett) apát lett.

— **Ujabb hontmegyei affair.** — A régi antogonzmus, mely báró Majthényi László, Hontmegye volt főispánja és Ivánka Zsigmond a hontmegyei ellenzék vezére közt sok heves pártcsatára vezetett, legujabban lovagias ügyre adott okot a két régi ellenfél közt, Az affaire Pergben keletkezett, abban a községben, a melynek zavaros ügyei miatt sok heves támadást intézett már Ivánka Zsigmond a volt főispán ellen. A piergiek nemrég Ivánka pátfogását kérték arra nézve, hogy hivatalos vizsgálat deritsen végre világosságot az ottani birónak husz év óta sokat támadott és sokat kifogásolt müködésére. Ivánka Zsigmond, kinek az volt az álláspontja hogy a piergi állapotok a volt főispán akaratából nem bontakozhattak ki az elzüllés stádiumából, csakugyan kieszközölte, hogy az uj főispán elrendelte a vizsgálatot, a melyben ő is személyesen részt vett pár nap előtt. E vizsgálat hatása alatt aztán Ivánka többek hallatára igy nyilatkozott báró Boszner Ervin főispán előtt: „Majthényi Hontban a korrupcziónak preparandiát alapitott, azt akadémiává emelte, stipendiumokkal ellátta.“ Ez tudomására esett a volt főispánnak és megbizotta által szerdán erkölcsi esetleg fegyveres elégtételt kért Ivánkától a sértésért. Ivánka a kihivás folytán Hontból szerdán a fővárosba utazott és másnap délelőtt Ugron Gábort és báró Kass Ivort kérte föl megbizottai gyanát. Minthogy azonban Majthényi két megbizottja: Horváth Béla orsz. képviselő és Vajda Pál árvaszéki elnök a találka kitüzött idejében nem jelenhetett meg és Ugron Gábornak sürgös ügy miatt Erdélybe kellet utaznia, a felek megbizottai közös meggyőződéssel a jövő hét közepére halaszották ez ügyben a tárgyalásokat.

Játszótér a növendékeknek.

(A kolozsvári Athletikai Club figyelmébe.)

Nagy élvezettel olvastam a tegnapi „Ellenzék“-ből az athleták elnökének azt a praktikus tervét, hogy ki akarja zavarni a kolozsvári tornászatot régi poros és megdohosodott sötétségéből. Ideje is volt már! nagy szükség van erre. Olyan jól hatott reám az a tegnapi czikk, mint egy borus zivataros idő után, az üditő szellőben ringatódzó napsugár.

Hanem van egy nagy-nagy dolog uraim, athleták, a mire méltóztassannak, becses figyelmüket első sorban kiterjeszteni, mert még nem jöttünk odáig, hogy még más is gondoljon erre

Növendék gyermekeinknek a város területén játszótár szükségeltetik. Nézzék meg Budapestől kezdve Bécset, Párist s a többi kultur államok nagyvárosait, minden városrészben fákkal beültetett, gyepes porondozott utakkal köritett, játszóterek vannak. E játszó tereken kerékpároznak labdáznak futkároznak, abroncsot kergetnek s e mellett pirosok egészségesek, azok a gyerekek, a kiknek egészsége a II. III. IV.-ik emeletek szük lakásaiban különben tönkre menne.

Hát ilyen területekre volna Kolozsvárnak is szüksége.

A trencsintéri park némileg alkalmas ugyan erre a czélra, de nem elegendő.

A sétatér igazgatósága, — mint a lapokból értesültünk — tavalyelőtt tervezett gyermekek számára egy ily területet berendezni, de ugy látszik ez a terv is elaludt. Az unitárius gimnasium a legpraktikusabb ebben a tekintetben. Neki emberemlékezet óta van játszótere a „Kismezőn“, csakhogy ez már iskolások és diákok számára való.

Négy-hét éves növendékek testmozgásának előmozditására egyik legalkalmasabb hely volna a Tornavivoda kertje.

Kértük mi ennek játszótérül való átengedését még abban az időben a volt titkártól, a mikor táncziskola volt a vivodában, a benlakók kényelme tekintetéből azonban határozottan megtagadták azt, pedig hát ez városi terület, városi közpénzen rendeztetett be, a város és az iskolák adják a pénzt a fentartására.

Arra kérem tehát az athletikai klubot, hogy a testi nevelés ügyének tárgyalásánál vegye első sorban ezt elő. Tekintélyével, gyakorlati tapasztalataival, befolyásával hasson oda, hogy a jobb családbeli gyermekeknek szülők, vagy hozzátartozóik felügyelete mellett engedtessék meg már a jövő hó elejétől kezdve a nap bizonyos óráiban a tornakertben való játszás.

Ez engedélylyel a szülők nemcsak rendkivül le volnának kötelezve, de a gyermekek egészséges fejlődése is sokat nyerne általa.

Ez átengedés megtörténhetik — mint emlitém — még azelőtt, mielőtt a tornatanár a jelenleg még illetéktelenül elfoglalva levő lakásába beköltözhetnék. Csupán annak a feltételnek a kikötését tartanám addig szükségesnek, hogy szülők, vagy felügyelők nélkül ne bocsáttassanak be a növendékek.

Dr. . r . . . d.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

A n. é. Hölgyközönség szives figyelmébe!

Tömeges megrendelések folytán már e pár hét alatt a legsikerültebb elegáns Női ruhák kerültek ki egészen uj mütermemből.

Ez idényre igen olcsó árban ajánlom Franczia és Angol ujdonságaimból készülendő ruhákat, u. m: Batist, Mouselin, Loten és Selyem Foulárdokból.

Mütermemben mindennemü Női szabósági munkák elvállaltatnak teljes felelősségem mellett.

NOVELLY L.,
berlini Női divat s Confectió müterme,
Hidutcza 29 sz., I emelet.

Dús mellékkereset

csekély fáradozás és nagy jutalék mellett, Ajánlkozók küldjék rövid életrajzukat, koruk. vallásuk és rendes foglalkozásuk megjelölése mellett „munka“ jelige alatt a kiadó hivatalhoz.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca

Hirdetések.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő.

A szt.-Margitszigeti sétakert, **tiszta, pompás levegőjével** és elismert jó hatásu **35° R. meleg kénes forrás vizével** legalkalmasabb gyógyhelynek bizonyult. A korszerü fürdőberendezéseken kivül van **300 szoba, társalgási és tekejáték-terem, posta, telefon, távirda.** Kitünő eredménynyel használtatott a hévviz, mint fürdő vagy belsőleg, mint gyógyital és belélegzésre a következő kóralakok ellen: **csuz, zsábák, idült kötegek, külsértések után fellépett lzzadmányok, görvély s bujakór, máj-, gyomor-bélbántalmak, idült székrekedés, hólyag hurut, női bántalmak, garat-, gége-tüdőhurut, hüdések, idegbántalmak.** Utóbbiak ellen a villamos fürdők alkalmaztattak meglepő sikerrel. Fürdő- és menetjegy együtt váltva, valamint fürdőbérletnél mérsékelt ár. A gyógyhelyen fürdővendégek a fürdő- és menetjegynél előnyben részesülnek. **A lakásoknál május és szeptemberben 30 százalék engedmény.** Rendelő fürdőorvos: **Dr. BAUER ANTAL** főhercegi udvari orvos. **Fürdőidény tartama május 1-től szeptember 30-ig.** Hajóközlekedés félóránkint. Menettérti jegy **hétköznap 20 kr., vasárnap és ünnepnap 34 kr.** Naponként katona és czigányzene. Árszabály kivánatra bérmentve megküldetik.

Megrendeléseket lakásokra átvesz:

a szt.-Margitszigeti gyógyfürdő felügyelősége Budapesten.

580. (5—5)

Elegáns névjegyek
40 krtól feljebb.

Bálli és csketel meghivók
csinos kiállitásban.

Tánczrendek. Vignetták.

MINDENNEMU
kő- és könyvnyomdai munkák
csinos elkészitésére
jutányos árak mellett vállalkozik
a
KÖZMÜVELŐDÉS
IROD. ÉS MÜNYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KOLOZSVÁRTT,
beltorda-utcza I. szám.
244. (16—x)

Vásárjegyek. Fairagaszok.

Rendes ivek, tabellák
pontosan kiállitva.

KÖNYVEK és FOLYÓIRATOK
minden nagyságban.

Vadász-szerelvény
egy idomitott vizslával és két kölykével
jutányos árban eladó
NAGY-ENYEDEN
Biró Lajosnál.

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás
potom áron!!!

A MERZA GERŐ-féle
NŐI DIVATÁRU-
ÉS
CONFECTIÓ-ÜZLET
feloszlása folytán
AZ ÖSSZES ÁRUK
rövid ideig
ugyanazon helyiségben
minden áron elárusittattnak.

Honi gyártmány.

A már 10 év óta fennálló
ELSŐ ERDÉLYI TÜZMENTES VAS PÉNZSZEKRÉNY-GYÁR
AJÁNLJA
ujan szervezett és csak a beavatott vevő által kinyitható
több érdemjellel kitüntetett
tűz és betörők ellen biztos
PÉNZ-, KÖNYV- ÉS OKMÁNY-
VASSZEKRÉNYEIT
minden nagyságban, a legjutányosabb árban.
Képes árjegyzéket kivánságra dijmentesen küld
ŐSZY GÉZA
első erdélyi vas pénzszekrény-gyár
188. **NAGY-SZEBEN.** (17—x)

ERDÉLY GYÓGYVIZE!

„RÉPÁTI"

rendkivül **szénsavdús** és legtisztább égvényes
GYÓGY-SAVANYUVIZ.
Az égvényes savanyuvizek gyöngye!

Lényeges alkatrészek	natrium } bicarbonát	4.3241 gramm	1 liter vizben
	lítium }	0.0261 „	
	borsavas natrium	0.1124 „	
	összes szénsav 2007 kc	3.9449 „	
	nem illó alkatrészek	4.2825 „	

Megbecsülhetetlen gyógyhatásu: *a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a hugyszervek összes bántalmainál* stb.

Páratlan oldószer! Legkitünőbb diuretica!

Savainak szelid hatásánál fogva, az étrend szabályozása nélkül is, bárki által folyton élvezhető.

Rendkivül dus szénsavtartalmánál fogva — igen kellemes és tartós ize, valamint a nyelvre ható éles csipőssége folytán — a legkedvesebb üditő ital.

Legegészségesebb és legkellemesebb borviz.

A savanyuvizek pezsgője!

A „répáti" savanyuviz, ezen természetes és tiszta — a maga nemében bizonyára ritka — ásványviz-kincs, minden észszerü ivónak ugy is mint élvezeti, ugy is mint gyógyital, a belszervezet összes bántalmai ellen lelkiismerettel a legmelegebben ajánlható.

Csupán egyszeri kisérlet elegendő a fenti ismertetés becsületszerü belgazolására!

A „répáti" savanyuviz mindig friss és teljesen mintaszerü 1|2 és 1|1 literes töltésben kapható KOLOZSVÁRTT: J. B. MISSELBACHER, KÓNYA SÁNDOR és HERCZEG ALBERT urak kereskedéseiben, a legtöbb füszerüzletben és minden nevezetesebb vendéglőben, — valamint megrendelhető saját szétküldési raktáramból: BRASSÓBAN.

Tisztelettel

503. (17—20) a „répáti" gyógyforrás kezelője:
GYÖRGY JÓZSEF.

ELŐPATAK
GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállitáson kitüntetett gyógyvizei Európa leghiresebb bálneologusai által az eddig elismert égvényes vasas savanyuvizek legelsőjének jelentetett ki.

Az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és bélzsábában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkór és kedélykórban, máj- és lépdaganatokban, az epe kivezető csőveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj s váltólázakból származott lépdagoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hószám zavarokban, s különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és hugyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő hugy- és fövénykő-lerakodás s hugykő képződéseknél, a méh idült tömüléseinél, dagainál, fehérfolyás s rendetlen havadzásnál, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csúzbajokban.

Az ásványviz használatával kapcsolatosan ujonnan berendezett **meleg és hideg ásványviz-fürdők, friss kecsketej, savó, hidegviz-gyógymód, massage, svéd tornászat** áll az azt igénylők rendelkezésére.

Vannak **fürdőorvosok, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba** áll a közönség rendelkezésére, napi ár **50 krtól fennebb**; az éttermekben **nagyon jutányosan étkezhetni.** Szórakozásul vannak: **parkok, erdei sétányok, olvasó-, zongora- és társalgó-termek, tornászat, csolnakázó tó, szinház, hangversenyek, bálok s kirándulások,** ugyszintén **egy első rangu czigány-zene.**

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydijmentességben részesülnek.

A bármily irányban jövő gyógyvendégek a **földvári** vasutállomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolságra eső Előpatakra magán- és társas-kocsik szállitják a gyógyvendégeket, társas kocsin személyenként **1 frt 20 kr.**, egy magánkocsiért **3 frt** fizetendő.

Minden megkeresésre utasitást és felvilágositást készséggel ad

Előpatak, 1891. évi május hó 15-én.

522. (11—x) **A fürdő-igazgatóság.**

Nyomatott Magyari Károly könyvnyomdájában Kolozsvárt, belső-szép-utcza 33. szám.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.